

การเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึก ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี

นันทิการ์ จิตรีงาม

Abstract

The study of “Exposure and Participation to Create Awareness of the Ecotourism of Youth in Nonthaburi Province”

This research paper focuses on the openness of the information of youths in Nonthaburu Province that has the relationship with the participation to build a good sense concerning ecotourism and to study the participation of youth in Nonthaburi Province that has the relationship to build the good sense of ecotourism. This is the quantitative research using questioning research’s technique and this research uses the questionnaires as the research’s tool. The target group’s ages shall be from 12 to 25 years of age who study in high school and university level in Nonthaburi Province. The target group amount shall be fixed at the amount of 400 persons and most of them are female age from 19 to 21 years of age who study in the university level. It can be concluded that the target group’s openness of the information concerning ecotourism via media as follows: The most favorite media shall be television media (at the high level), the second favorite shall be newspaper media (at the moderate level) and the third shall be magazine. It can be also concluded that the youth target groups have heard this topic from the followings: family member (at the high level), student and close friend as the personal media. The target group’s openness of the information concerning ecotourism via internet media shall be as the followings: Facebook (at the high level) and Youtube. The conclusion of hypothesis shall be as the followings: 1. The youth target group’s openness to media in connection with the good sense of ecotourism shall be concluded that the youth target groups in Nonthaburi Province have an outcome at low

นันทิการ์ จิตรีงาม (นศ.ม.นิเทศศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ 2550) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

level. 2. The openness of youth in Nonthaburi Province in connection with the construction of the good sense to participate in ecotourism shall be concluded that the youth target groups in Nonthaburi Province have an outcome at the low level. 3. The participation to build a good sense in ecotourism of the youth in Nonthaburi Province in connection with a good sense of ecotourism shall be concluded that both of the factors have no relationship with each other.

Keywords : Exposure participation Creating consciousness Ecotourism

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี ที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี ที่มีความสัมพันธ์ต่อการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบวัดครั้งเดียว โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย การวิจัยมุ่งเน้นศึกษาเยาวชนอายุระหว่าง 12-25 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี รวมทั้งสิ้น 400 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 19-21 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษามากที่สุด พบว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อมวลชนส่วนใหญ่เปิดรับสื่อโทรทัศน์อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือหนังสือพิมพ์อยู่ในระดับปานกลาง และนิตยสาร การเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อบุคคลส่วนใหญ่เยาวชนเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสมาชิกในครอบครัว มากที่สุดอยู่ในระดับมาก รองลงมานักเรียน/นักศึกษาและเพื่อนสนิท ส่วนการเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เยาวชนเปิดรับผ่านเฟซบุ๊กอยู่ในระดับมาก รองลงมาเปิดรับผ่านยูทูป ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า

1) การเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรีมีความสัมพันธ์กับจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่ามีความสัมพันธ์กับจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ

2) การเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าการเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรีมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ

3) การมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์ต่อจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรีไม่มีความสัมพันธ์กับจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำสำคัญ : การเปิดรับข่าวสาร การมีส่วนร่วม การสร้างจิตสำนึก การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนรูปแบบหนึ่ง ซึ่งกำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากขึ้นเป็นลำดับ จะเห็นได้จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปตามสถานที่ต่าง ๆ ที่จัดอยู่ในกลุ่มของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแต่ละปีเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ และได้รับการส่งเสริมจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เป็นหนึ่งในกลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยวตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยว 2541-2546 โดยประเทศไทยเป็นเจ้าภาพการจัดงานสัมมนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศนานาชาติ 2545 ที่ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ และในปี 2546 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้จัดให้มีกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างชัดเจน เช่น ระหว่างวันที่ 1-4 พฤษภาคม 2546 (International Youth & Eco Travel Mart, 2003) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในปัจจุบันยังประสบปัญหาสำคัญ คือ พฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม ที่ไม่ให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ทั้งในแหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการแล้ว จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมป่าไม้ หรือชาวบ้านที่อยู่ในเขตแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่ได้รับการจัดการอย่างมีระบบ ซึ่งเสี่ยงต่อการถูกบุกรุกทำลายจากนักท่องเที่ยว การที่นักท่องเที่ยวยังคงมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนสำคัญคือการขาดจิตสำนึกร่วมกันในการวางแผนและระลึกว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเหล่านั้นเป็นทรัพยากรอันมีค่า เป็นสมบัติของส่วนรวม ซึ่งต้องการการดูแลรักษาจากบุคคลที่เข้าไปเกี่ยวข้องทั้งนักท่องเที่ยว ชาวบ้าน บริษัทนำเที่ยว และหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ซึ่งจิตสำนึกเป็นสิ่งที่สร้างสมมาตั้งแต่มนุษย์ถือกำเนิดมาเป็นบุคคล เป็นสิ่งที่สร้างสมมาจากพื้นฐานจิตใจอันเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลนั้น ประกอบกับปัจจัยภายนอก อันได้แก่ การเลี้ยงดูจากครอบครัว การอบรมสั่งสอนจากโรงเรียน รวมทั้งการได้รับข้อมูลจากสื่อมวลชน

ดังนั้นการที่จะสร้างหรือเปลี่ยนแปลงจิตสำนึกของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง พึงกระทำตั้งแต่บุคคลนั้นยังเป็นเด็กหรือเยาวชน มากกว่าจะกระทำเมื่อเป็นผู้ใหญ่ซึ่งค่อนข้างยากในการปลูกฝังแนวความคิดใหม่ ๆ (การเข้าร่วมฟุ้ม และ อุไร คงคาหลวง, 2553, น.2) การให้ข้อมูล การให้การศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม หรือขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ข้อพึงปฏิบัติเพื่อช่วยรักษาสิ่งเหล่านี้ไว้ นั้น นอกเหนือจากการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว และการให้ความรู้ในสถานศึกษาแล้ว สื่อมวลชนนับว่ามีบทบาทสำคัญตามหน้าที่เบื้องต้น 4 ประการ ได้แก่ การให้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความบันเทิง การชักจูงโน้มน้าวใจ และการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม (Black and Bryant, 1992, P.17) จึงมีความเป็นไปได้ที่จะใช้สื่อมวลชนในการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจและปลูกฝังจิตสำนึกอันดีงามให้กับเด็กและเยาวชน

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการสร้างจิตสำนึกให้กับเด็กและเยาวชน ผู้ที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดปริมณฑลระยะทางไม่ห่างจากกรุงเทพฯ อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์และหลากหลายทั้งธรรมชาติและประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม มีวิถีชีวิตชาวบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อมวลชน สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจ โดยศึกษาว่าการเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการมีจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเยาวชนในเขตนนทบุรีหรือไม่ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการวางกลยุทธ์เพื่อใช้สื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์กับการสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์กับการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สมมติฐานการวิจัย

1. การเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์กับการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. การเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. การมีส่วนร่วมของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรีมีความสัมพันธ์กับการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วยเนื้อหาตามตัวแปรดังนี้

ตัวแปรต้น: การเปิดรับข่าวสาร ประกอบด้วย สื่อมวลชน สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตัวแปรตาม: จิตสำนึก ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจความรู้สึกรับผิดชอบ และพฤติกรรมที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ขอบเขตด้านประชากร การวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาเยาวชนที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี

ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในจังหวัดนนทบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ความบ่อยครั้ง ที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารทั่วไปและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากสื่อประเภทต่าง ๆ ได้แก่ สื่อมวลชน สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจ

การมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ความร่วมมือร่วมใจ และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จิตสำนึก หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึกรับผิดชอบ ในการมีส่วนร่วมปกป้องรักษา พัฒนาให้ดีขึ้น แก้ปัญหาและแสดงพฤติกรรมในการณรงค์หรือให้ข้อมูลผู้อื่นในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวที่จะต้องคำนึงถึง ระบบนิเวศการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติ ในด้านสถานที่ที่สวยงาม และเป็นแหล่งความรู้ทางธรรมชาติ ในขณะที่เดียวกันยังสามารถรักษาวัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นไว้ได้

เยาวชน หมายถึง ผู้ที่อยู่ในระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี

ประโยชน์ของงานวิจัย

1. ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับการมีจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งจะทำให้สามารถกำหนดกลยุทธ์ในการออกแบบเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

2. ทราบถึงประสิทธิผลของการใช้สื่อมวลชนและสื่อบุคคลในการเผยแพร่ข้อมูลเพื่อสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งจะเป็แนวทางในการวางกลยุทธ์ การใช้สื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อไป

3. ทราบถึงการสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการเลือกเจาะกลุ่มเป้าหมายที่มีความเหมาะสมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอนาคต

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร

ข่าวสารเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรม

ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ข่าวสารจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมนุษย์เกิดความไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเท่าใด ความต้องการข่าวสารก็จะยิ่งเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น

เลิร์นเนอร์ (Lerner, 1958, P. 56) ได้ให้คำจำกัดความการเปิดรับสื่อมวลชนว่า หมายถึง อัตราส่วนของประชาชนที่มีวิทย์ุ จำนวนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ และจำนวนผู้ที่นั่งดูภาพยนตร์ต่อประชาชน 1,000 คน และเลิร์นเนอร์เป็นคนแรกที่ศึกษาอิทธิพลการเปิดรับสื่อมวลชนในประเทศตะวันตกกลาง ในปี ค.ศ. 1958 และพบว่า เมื่อมีการขยายตัวของชุมชนจนกลายเป็นเมืองจะช่วยให้การพัฒนาด้านความรู้หนังสือ และระดับความรู้ที่สูงขึ้นจะทำให้การเปิดรับสื่อมวลชนที่แพร่หลายมากขึ้นในทำนอง

เดียวกันเมื่อชุมชนมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจากการพัฒนาอุตสาหกรรมมากขึ้น สังคมจะขยายขอบข่ายของสื่อมวลชน และการขยายตัวของสื่อมวลชนนี้เองจะช่วยยกระดับการรู้หนังสือมากขึ้นด้วย

แนวความคิดเรื่องจิตสำนึก

ตามแนวคิดที่เชื่อว่า จิตสำนึกเป็นตัวกำหนดการกระทำหรือพฤติกรรมของมนุษย์ (และส่งผลต่อสังคมและสภาพแวดล้อมในเวลาต่อมา) อธิบายได้ว่า จิตสำนึกซึ่งเป็นจิตใจระดับแรกของมนุษย์ จะมีหน้าที่กระตุ้นให้เรากระทำสิ่งต่างๆ ตามสัญชาตญาณของสัตว์ชั้นสูงทั่วไปซึ่งได้แก่การกิน การนอน การป้องกันตัวเอง การสืบพันธุ์หรือพุดต่างๆ ได้ว่าจิตสำนึกของเรามีหน้าที่หลักที่จะช่วยให้เรามีชีวิตรอดอยู่อย่างปลอดภัยและรักษาชาติพันธุ์ของมนุษย์ (เกียรติวรรณ อมตยกุล, 2539, น. 8)

จิตสำนึกของคนเรามีหน้าที่ 3 ประการ คือ

1. การรับรู้ความรู้สึก (Sensing)
2. ความต้องการ (Desire) หรือ ความรังเกียจ (Aversion)
3. การลงมือกระทำ (Acting)

แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในฐานะที่เป็นกระบวนการในการพัฒนาว่า คือ การเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้น และมีพลังของประชาชนในระดับต่างๆ คือ

1. ในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคม และการจัดสรรทรัพยากรในการให้เป้าหมาย
2. ในการปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่างๆ โดยสมัครใจ

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี อ้างถึงใน ระเบียบวิธีวิจัย, 2540, น. 42 ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มการพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง การที่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทเพื่อแก้ไขปัญหาและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน

ที่ดีขึ้นได้นั้น ผู้ทำการเปลี่ยนแปลงต้องยอมรับปรัชญาการพัฒนาชนบทที่ว่า มนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นและพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน ขณะเดียวกันต้องยอมรับความบริสุทธิ์ใจว่ามนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ ถ้ามีโอกาสและได้รับการชี้แนะอย่างถูกต้อง

แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยว เป็นการนันทนาการ (Recreation) รูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาว่าง (Leisure Time) ที่มีการเดินทาง (Travel) เข้าเกี่ยวข้อง โดยเป็นการเดินทางจากที่หนึ่งซึ่งมักหมายถึงที่อยู่อาศัย ไปยังอีกที่หนึ่งซึ่งถือเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม โดยมีแรงกระตุ้น (Motivator) จากความต้องการด้านกายภาพ ด้านวัฒนธรรม ด้านการปฏิสัมพันธ์และด้านสถานะหรือเกียรติคุณ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2542, น.5) องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ประการ

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรม แหล่งประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่ของแหล่งนั้น

2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืน เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ อีกทั้งควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ โดยให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เพิ่มความรู้ เพิ่มประสบการณ์ และเพิ่มความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อทั้งนักท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น ทั้งในด้านการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อนำมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยว ในท้ายที่สุดท้องถิ่นจะมีส่วนในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดครั้งเดียว (One Shot Descriptive) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาเยาวชนอายุระหว่าง 12-25 ปี และกำลังศึกษาอยู่ในสถานบันการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาจากการเปิดตารางสำเนียงรูป Taro Yamane ณ ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน (e) ของการประมาณค่าเกิดขึ้นได้ในระดับหรือที่ระดับนัยสำคัญ อุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 3 สถาบัน ดังนี้

กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตัวอย่าง

อำเภอเมือง	อำเภอบางกรวย	อำเภอบางใหญ่	อำเภอบางบัวทอง	อำเภอไทรน้อย	อำเภอปากเกร็ด
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการนนทบุรี	โรงเรียนเทพศิรินทร์นนทบุรี	โรงเรียนราชวินิต นนทบุรี	โรงเรียนบางบัวทอง	โรงเรียนไทรน้อย	โรงเรียนโพชนิมิตวิทยาคม

กลุ่มอุดมศึกษาตัวอย่าง

อำเภอเมือง	อำเภอบางกรวย	อำเภอปากเกร็ด
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขตนนทบุรี	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

.05 ได้จำนวนตัวอย่างเท่ากับ 400 คน โดยแบ่งเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 76 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 54 คน และระดับอุดมศึกษา 270 คน

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยศึกษาเฉพาะเยาวชนที่มีคุณสมบัติตรงตามลักษณะของประชากรในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลำดับชั้น (Stratified Sampling) โดยแบ่งตามเขตโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี 6 อำเภอ 17 โรงเรียน สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี 4 สถาบัน เพื่อให้ลักษณะประชากรกระจายตามสัดส่วนและมีความหลากหลาย ซึ่งประกอบด้วย อำเภอใดที่มีมากกว่า 1 โรงเรียนขึ้นไป ใช้วิธีการจับสลากเลือกโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับสลากเลือกออกมาอำเภอละ 1 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 6 โรงเรียน และจับสลากเลือกสถาบัน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามปลายปิด (Close-Ended Questionnaire) ซึ่งจัดลำดับเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการโดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

- ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป
- ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อทั่วไป
- ตอนที่ 3 คำถามการเปิดรับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ตอนที่ 4 คำถามการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ตอนที่ 5 คำถามเพื่อวัดการเกิดจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ตอนที่ 6 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรีมีความสัมพันธ์กับจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพบว่าการเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรีมีความสัมพันธ์กับจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 2 การเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรีมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพบว่าการเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรีมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 3 การมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรีมีความสัมพันธ์กับจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพบว่าการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรีไม่มีความสัมพันธ์กับจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลสรุปการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 19-21 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน มีอายุ 19-21 ปี ร้อยละ 41.5 รองลงมา 22-24 ปี ร้อยละ 19.8 อายุ 13-15 ปี ร้อยละ 19.2 อายุ 16-18 ปี ร้อยละ 16.5 และอายุ 25 ปีขึ้นไป ร้อยละ 3.0 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาจำนวน 270 คน ร้อยละ 67.5 รองลงมา ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 19.0 และศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 13.5

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กลุ่มตัวอย่างเปิดรับผ่านสื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเฉพาะกิจ และสื่ออินเทอร์เน็ต โดยมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาหนังสือพิมพ์อยู่ในระดับปานกลาง และนิตยสาร / วารสารตามลำดับ

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อบุคคลส่วนใหญ่เยาวชนเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสมาชิกในครอบครัวมากที่สุดอยู่ในระดับมาก รองลงมานักเรียน / นักรักศึกษา เพื่อนสนิท/ เพื่อนบ้าน อยู่ในระดับปานกลาง และครู/อาจารย์อยู่ในระดับน้อย

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเฉพาะกิจส่วนใหญ่เยาวชนเปิดรับผ่านป้ายประกาศมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาผ่านโปสเตอร์ และสติ๊กเกอร์อยู่ในระดับน้อย

การเปิดรับข่าวสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เยาวชนเปิดรับผ่านเฟซบุ๊ก อยู่ในระดับมาก รองลงมาเปิดรับผ่านยูทูป และเว็บไซต์ อยู่ในระดับมาก สำหรับการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ระดับการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในระดับต่ำ รองลงมามีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึก

ในระดับสูงและในด้านการมีจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กลุ่มตัวอย่างมีจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในประเด็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและระบบนิเวศ อยู่ในระดับมาก รองลงมา การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ต้องการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับ

การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นที่คุณค่าธรรมชาติ กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ต้องการชมวิทิวทัศน์ที่แตกต่างกันในแต่ละสถานที่ท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของข้อมูลทั่วไป

ตัวแปร			จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย		195	48.8
	หญิง		205	51.2
อายุ		13-15 ปี	77	19.2
		16-18 ปี	66	16.5
		19-21 ปี	166	41.5
		22-24 ปี	79	19.8
		25 ปีขึ้นไป	12	3.0
ระดับการศึกษา		มัธยมศึกษาตอนต้น	76	19.0
		มัธยมศึกษาตอนปลาย	54	13.5
		อุดมศึกษา(มหาวิทยาลัย)	270	67.5

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สื่อเฉพาะกิจ	ไม่เคยเลย	นานกว่า 2 เดือน ต่อครั้ง	2 เดือน ต่อครั้ง	1-2 ครั้ง ต่อเดือน	มากกว่า 2 ครั้ง ต่อเดือน	ค่าเฉลี่ย	
						\bar{X}	S.D.
สื่อมวลชน							
1. โทรทัศน์	41 (10.2)	59 (14.8)	36 (9.0)	93 (23.2)	171 (42.8)	3.74	1.40
2. วิทยุ	134 (33.5)	57 (14.2)	65 (16.2)	88 (22.0)	56 (14.0)	2.69	1.47
3. หนังสือพิมพ์	109 (27.2)	83 (20.8)	66 (16.5)	86 (21.5)	56 (14.0)	2.74	1.42
4. นิตยสาร / วารสาร	112 (28.0)	85 (21.2)	61 (15.2)	87 (21.8)	55 (13.8)	2.72	1.42
สื่อบุคคล							
5. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	265 (66.2)	60 (15.0)	36 (9.0)	31 (7.8)	8 (2.0)	1.64	1.06
6. นายอำเภอ/ปลัดอำเภอ	264 (66.0)	58 (14.5)	45 (11.2)	29 (7.2)	4 (1.0)	1.63	1.01
7. เจ้าหน้าที่ อบต.	257 (64.2)	67 (16.8)	37 (9.2)	34 (8.5)	5 (1.2)	1.66	1.04
8. พระสงฆ์	197 (49.2)	82 (20.4)	67 (16.8)	38 (9.5)	16 (4.0)	2.04	1.55
9. ตำรวจ / ทหาร	216 (54.0)	83 (20.8)	49 (12.2)	35 (8.8)	17 (4.2)	1.89	1.18
10. ครู / อาจารย์	69 (17.2)	79 (19.8)	92 (23.0)	79 (19.8)	81 (20.2)	3.06	1.38
11. นักเรียน / นักศึกษา	61 (15.2)	58 (14.5)	71 (17.8)	82 (20.5)	128 (32.0)	3.40	1.45
12. เพื่อนสนิท / เพื่อนบ้าน	69 (17.2)	54 (13.5)	65 (16.2)	73 (18.2)	139 (34.8)	3.40	1.50

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ต่อ)

สื่อเฉพาะกิจ	ไม่เคยเลย	นานกว่า 2 เดือน ต่อครั้ง	2 เดือน ต่อครั้ง	1-2 ครั้ง ต่อเดือน	มากกว่า 2 ครั้ง ต่อเดือน	ค่าเฉลี่ย	
						\bar{X}	S.D.
13. สมาชิกในครอบครัว	56 (14.0)	44 (11.0)	66 (16.5)	77 (19.2)	157 (39.2)	3.59	1.45
14. ประชาชนทั่วไป	116 (29.0)	82 (20.5)	74 (18.5)	78 (19.5)	50 (12.5)	2.66	1.40
<u>สื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเฉพาะกิจ</u>							
15. แผ่นพับ /ใบปลิว	149 (37.2)	79 (19.8)	66 (16.5)	75 (18.8)	31 (7.8)	2.40	1.35
16. โปสเตอร์	117 (29.2)	78 (19.5)	84 (21.0)	79 (19.8)	42 (10.5)	2.63	1.36
17. ป้ายประกาศ	117 (29.2)	74 (18.5)	80 (20.0)	86 (21.5)	43 (10.8)	2.66	1.37
18. จดหมายข่าว	180 (45.0)	74 (18.5)	67 (16.8)	57 (14.2)	22 (5.5)	2.17	1.29
19. หอกระจายข่าว	201 (50.2)	61 (15.2)	71 (17.8)	48 (12.0)	19 (4.8)	2.06	1.26
20. การเดินรณรงค์	168 (42.0)	97 (24.2)	68 (17.0)	50 (12.5)	17 (4.2)	2.13	1.21
21. นิทรรศการ	117 (29.2)	110 (27.5)	71 (17.8)	77 (19.2)	25 (6.2)	2.46	1.26
22. สติกเกอร์	143 (35.8)	79 (19.8)	72 (18.0)	58 (14.5)	48 (12.0)	2.47	1.41
<u>สื่ออินเทอร์เน็ต</u>							
23. เว็บไซต์ (Website)	45 (11.2)	30 (7.5)	29 (7.2)	74 (18.5)	222 (55.5)	4.00	1.39

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ต่อ)

สื่อเฉพาะกิจ	ไม่เคยเลย	นานกว่า 2 เดือน ต่อครั้ง	2 เดือน ต่อครั้ง	1-2ครั้ง ต่อเดือน	มากกว่า 2 ครั้ง ต่อเดือน	ค่าเฉลี่ย	
						\bar{X}	S.D.
24. เฟสบุ๊ก (facebook)	40 (10.0)	11 (2.8)	21 (5.2)	58 (14.5)	270 (67.5)	4.27	1.29
25.เว็บไซต์ (Weblogs)	115 (28.8)	36 (9.0)	60 (15.0)	77 (19.2)	112 (28.0)	3.09	1.60
26. ทวิตเตอร์ (Twitter)	177 (44.2)	35 (8.8)	33 (8.2)	55 (13.8)	100 (25.0)	2.67	1.70
27. ยูทูป (YouTube)	42 (10.5)	26 (6.5)	33 (8.2)	53 (13.2)	246 (61.5)	4.09	1.38
28. อินสตาแกรม (Instagram)	114 (28.5)	32 (8.0)	36 (9.0)	52 (13.0)	166 (41.5)	3.31	1.71
29. ไลน์ (Line)	71 (17.8)	36 (9.0)	26 (6.5)	45 (11.2)	222 (55.5)	3.78	1.59

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรีแสดงรายละเอียดดังนี้

การเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อมวลชน ส่วนใหญ่เปิดรับจากสื่อโทรทัศน์อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 รองลงมาเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 และน้อยที่สุดคือเปิดรับจากสื่อวิทยุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69

การเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อบุคคล ส่วนใหญ่เยาวชนเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสมาชิกในครอบครัว อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 รองลงมาคือนักเรียน / นักศึกษาและเพื่อนสนิท/เพื่อนบ้าน

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 และน้อยที่สุดคือ นายอำเภอ/ ปลัดอำเภอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.63

การเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเฉพาะกิจ ส่วนใหญ่เยาวชนเปิดรับข่าวสารผ่านป้ายประกาศมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 รองลงมาคือสื่อไปสเตอร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 และน้อยที่สุดคือจากหอกระจายข่าว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.06

การเปิดรับข่าวสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่เยาวชนเปิดรับผ่านเฟซบุ๊ก มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 รองลงมาเปิดรับผ่านยูทูป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 และน้อยที่สุดคือทวิตเตอร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละระดับการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวน	ร้อยละ
มีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในระดับต่ำ	222	55.5
มีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในระดับปานกลาง	146	36.5
มีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในระดับสูง	32	8.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่าเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในระดับต่ำ ร้อยละ 55.5 รองลงมามีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในระดับปานกลาง ร้อยละ 36.5 และมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในระดับสูง ร้อยละ 8.0

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จิตสำนึกการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	เฉยๆ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	
						\bar{X}	S.D.
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและระบบนิเวศ	18 (4.5)	10 (2.5)	33 (8.2)	150 (37.5)	189 (47.2)	4.21	1.01
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือทำให้ธรรมชาติและสิ่งแวดลอมเสื่อมโทรม	19 (4.8)	18 (4.5)	65 (16.2)	140 (35.0)	158 (39.5)	4.00	1.08
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงหนีจากสภาพชีวิตประจำวันที่จำเจและเร่งรีบ	21 (5.2)	16 (4.0)	104 (26.0)	159 (39.8)	100 (25.0)	3.75	1.04
4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสหรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยตรง	18 (4.5)	14 (3.5)	56 (14.0)	168 (42.0)	144 (36.0)	4.02	1.02
5. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติและ การอนุรักษ์ธรรมชาติ	22 (5.5)	12 (3.0)	49 (12.2)	183 (45.8)	134 (33.5)	3.99	1.04

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ต่อ)

จิตสำนึกการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	เฉยๆ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	
						\bar{X}	S.D.
6. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ ต้องการ สร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	17 (4.2)	8 (2.0)	56 (14.0)	146 (36.5)	173 (43.2)	4.13	1.01
7. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม	12 (3.0)	6 (1.5)	76 (19.0)	201 (50.2)	105 (26.2)	3.95	0.88
8. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นที่คุณค่าธรรมชาติ	14 (3.5)	6 (1.5)	53 (13.2)	193 (48.2)	134 (33.5)	4.07	0.92
9. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่เดินทางเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม	12 (3.0)	9 (2.2)	82 (20.5)	166 (41.5)	131 (32.8)	3.99	0.95
10. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ต้องการชมวิิวทิวทัศน์ที่แตกต่างกันในแต่ละสถานที่ท่องเที่ยว	14 (3.5)	7 (1.8)	63 (15.8)	169 (42.2)	147 (36.8)	4.07	0.95
รวม	8 (2.0)	16 (4.0)	46 (11.5)	243 (60.8)	87 (21.8)	4.02	0.78

จากตารางที่ 4 พบว่าเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่มีจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเด็น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายรับผิดชอบ ต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและระบบนิเวศ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 รองลงมาคือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ต้องการสร้างจิตสำนึก เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.13 และการมีจิตสำนึกการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

น้อยที่สุดคือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงหนีจากสภาพ ชีวิตประจำวันที่จำเจและเร่งรีบมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การเปิดรับข่าวสารของเยาวชน ในจังหวัดนนทบุรีมีความสัมพันธ์กับจิตสำนึกด้าน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรีกับจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตัวแปร	จิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
	ค่าสหสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญ
การเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี	.206	.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่าการเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี มีผลต่อจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ .206 หมายความว่า การเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี

กับจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 2 การเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรีมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรีกับการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตัวแปร	การมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
	ค่าสหสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญ
การเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี	.220	.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ .220 หมายความว่า การเปิดรับข่าวสารของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรีกับการมีส่วนร่วม

ในการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 3 การมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์กับจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเยาวชน
ในจังหวัดนนทบุรีกับจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตัวแปร	จิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
	ค่าสหสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญ
การมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	.017	.742

จากตาราง 7 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรีกับจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัย พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจและได้นำมาอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อมวลชน ส่วนใหญ่เยาวชนเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ส่วนการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อบุคคลนั้น ส่วนใหญ่เยาวชนเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสมาชิกในครอบครัวมากที่สุด อยู่ในระดับมาก การเปิดรับข่าวสารผ่านสิ่งพิมพ์และสื่อเฉพาะกิจ ส่วนใหญ่เยาวชนเปิดรับผ่านป้ายประกาศมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง และการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เยาวชนเปิดรับผ่านเฟซบุ๊ก ผ่านยูทูป และเว็บไซต์ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ การดา ร่วมพุ่ม และ อุไร คงคาหลวง (2553) ศึกษาเรื่อง “การสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ และ ภาพยนตร์ ส่วนการเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากสื่อบุคคล กลุ่มตัวอย่างจะเปิดรับจากครอบครัว รองลงมาคือเพื่อน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัณณวิน อภิรักษ์ธนากร (2544) ศึกษาเรื่อง “การสื่อสารการตลาดของนักท่องเที่ยว และการตัดสินใจไปท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยวจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของวีไลลักษณ์ ชมพูศรี (2544) ทำการศึกษาเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย” พบว่า โทรทัศน์เป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุด จะเห็นได้ว่ากลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญและเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อมวลชน เช่น สื่อโทรทัศน์เป็นจำนวนมาก ซึ่งสื่อโทรทัศน์นั้นนับได้ว่าเป็นสื่อที่เข้าถึงได้ง่ายที่สุด ถือเป็นสื่อที่มีอิทธิพลและบทบาทต่อผู้ชมสูง ด้วยคุณสมบัติที่สามารถให้ได้ทั้งภาพ เสียง ความรวดเร็ว ความสมจริง ทำให้ความนิยมของสื่อโทรทัศน์นั้นยังคงอยู่จนถึงปัจจุบัน ถือได้ว่าเป็นสื่อหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อสังคมอย่างมาก ในส่วนของ การเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อบุคคลนั้น ส่วนใหญ่กลุ่มเป้าหมายเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสมาชิกในครอบครัว ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ที่เป็นเยาวชนยังให้ความสำคัญกับครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันพื้นฐานแรกที่มีความสำคัญยิ่งของสังคม เพราะครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของสถาบันทั้งหลาย อธิบายได้ว่า ครอบครัวทำหน้าที่ให้การศึกษาศึกษาและความรู้ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนสมาชิกของครอบครัวให้เป็นพลเมืองที่ดี การเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเฉพาะกิจ ส่วนใหญ่กลุ่มเป้าหมายเปิดรับข่าวสารผ่านป้ายประกาศ จะเห็นได้ว่า นอกจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลแล้ว ยังมีสื่ออีกประเภทหนึ่งที่ใช้ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังมวลชน บุคคล สื่อดังกล่าวถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้ติดต่อกับกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะเรียกว่า สื่อเฉพาะกิจ จัดว่ามีความสำคัญต่อการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล เพราะสื่อเฉพาะกิจเป็นสื่อ

ที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะ และสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดี และการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่เยาวชนเลือกเปิดรับผ่านเฟสบุ๊คมากที่สุด ซึ่งตรงกับปัจจุบันที่กระแสการใช้สื่อสังคม (Social Media) และเครือข่ายสังคม (Social Networking) อย่าง Facebook, Youtube ได้รับความนิยมสูงมาก ช่องทางนี้ถือว่าเป็นช่องทางที่สำคัญมากทั้งในรูปแบบการใช้ส่วนบุคคล จนถึงระดับองค์กร มีการเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ ผ่านสื่อสังคม เครือข่ายสังคมอย่างต่อเนื่อง และจำนวนมาก เป็นสื่อที่ทำให้ข้อมูลข่าวสารสามารถกระจายออกไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง มีประโยชน์ในด้านการติดต่อสื่อสาร ซึ่งมีผลมากต่อการรับสื่อของวัยรุ่นในปัจจุบัน ดังนั้นควรเน้นการสื่อสารผ่านช่องทางดังกล่าว เพื่อสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรีนั้น ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งหมายถึงเยาวชนมีการปฏิบัติตน เรื่องจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังมีระดับค่อนข้างต่ำ อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมของเยาวชนจะยั่งยืนได้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ทั้งความรู้และความเข้าใจของเยาวชน เป็นปัจจัยสำคัญ อีกตัวหนึ่งที่จะชี้ว่าการมีส่วนร่วมของเยาวชนจะยั่งยืนหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความรู้และความตระหนัก รวมไปถึงแนวคิดและองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อวัฒนธรรม วิถีชีวิต และสภาพแวดล้อมธรรมชาติ

ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิไลลักษณ์ ชมพูศรี (2554) ศึกษาเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย” พบว่าการเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และสอดคล้อง

กับผลการวิจัยของ สุชาดา วรระมานี (2542) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากสื่อมวลชนทั้งวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นอกจากนี้ยังพบว่า ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่ไม่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาที่พบว่าเยาวชนส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์ และสมาชิกในครอบครัว ส่วนการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ได้แก่ เฟสบุ๊ค ผ่านยูทูป และเว็บไซต์ อยู่ในระดับมาก ประกอบกับผลการวิจัยที่พบว่า การเปิดรับข่าวสารสัมพันธ์กับจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนั้นในการสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเยาวชน จะเห็นว่าสื่อโทรทัศน์ซึ่งเป็นที่กระแสหลักยังมีอิทธิพลอยู่มาก รวมถึงสื่อบุคคลที่เป็นสมาชิกในครอบครัว และช่องทางที่ถือว่าสำคัญมากในปัจจุบันคือ สื่ออินเทอร์เน็ต ได้แก่ เฟสบุ๊ค ยูทูป และเว็บไซต์ ซึ่งมีผลมากต่อการรับสื่อของวัยรุ่นในปัจจุบัน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเน้นการสื่อสารผ่านช่องทางดังกล่าวนี้ เพื่อสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี ในครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชน กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา และการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไม่ได้แยกกลุ่มเยาวชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

หากต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติมควรศึกษาในเชิงคุณภาพ
 ร่วมด้วย เช่น ใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล หรือกลุ่ม
 2. ในครั้งต่อไปควรศึกษาการถ่ายทอดหรือ
 การสื่อสารในการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 ของเยาวชนด้วยวิธีการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory

Action Research) โดยให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการวางแผน
 (Plan) การปฏิบัติ (Do) การสังเกต (Check) และการสะท้อนผล
 (Act) ซึ่งจะทำได้สามารถสร้างเยาวชนให้มีส่วนร่วม
 ในการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- การดา ร่วมพุ่ม และ อุไร คงคาหลวง.(2553). การสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเยาวชน
 ในเขตกรุงเทพมหานคร.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- กัณณวัน อภิรักษ์ธนากร.(2544). การสื่อสารตลาดของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(ททท.)และการตัดสินใจ
 ไปท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชานิเทศศาสตร์
 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล.(2539). ทัศนศึกษาศาสตร์แห่งการรู้จักตนเอง.พิมพ์ครั้งที่ 5.กรุงเทพฯ: ที.พี.พรินท์.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี.(2526). หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท.กรุงเทพฯ: ไทยอนุเคราะห์ไทย.
- ระวีรวิภา ศิริคุปต์. (2540). การเปิดรับสื่อ ความสนใจสื่อ และการมีส่วนร่วมในงานชุมชนสัมพันธ์ของผู้อยู่อาศัย
 ในเคหะชุมชนของการเคหะแห่งชาติ.กรุงเทพมหานคร: ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.
- วิไลลักษณ์ ชมภูศรี.(2544). การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวไทย.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.(2542). รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยว
 เชิงนิเวศ เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.พิมพ์ครั้งที่ 2.
- สุชาดา วรธะมานี.(2542). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับความรู้
 ทัศนคติ และพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษามหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์
 ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาษาอังกฤษ

- Black,Jay and Bryant, Jenning.(1992).Introduction to Mass Communication.3rd Edition. U.S.A. : Wm. C. Brown
 Lerner (1958)
- Daniel Lerner. (1958).The Passing of Traditional Society: Modernizing the Middle East. New York: Free Press.

